

Cambridge
Afghanistan
Series

CCR
COMPREHENSIVE
COMPOSITE ROADMAP
THE PEOPLE OF AFGHANISTAN'S
ROADMAP TO PEACE

The Cambridge Declaration

Cambridge Declaration on Democratic Cooperation and
Convergence for Afghanistan

Cambridge, United Kingdom | Fifth Cambridge Afghanistan Series

5 September 2026

Sponsored by

www.mosaicfoundation.global

Cambridge Declaration on Democratic Cooperation and Convergence for Afghanistan

Cambridge, United Kingdom | Fifth Cambridge Afghanistan Series

5 September 2026

English, Farsi, and Pashto Versions

Cambridge Declaration on Democratic Cooperation and Convergence for Afghanistan

At the Fifth Cambridge Afghanistan Series, we, the participants, affirming our shared responsibility for Afghanistan's future and recognising the imperative of legitimate, inclusive, democratic, and development-oriented governance, set forth the following principles as a common framework for cooperation and convergence:

1. Freedom, Equality & Human Dignity

All citizens of Afghanistan are entitled to equal dignity, freedom, justice, and fundamental rights. Women and girls must enjoy full political, civil, economic, educational, and social rights. Freedom of expression, belief, peaceful assembly, access to information, and protection for civil society, journalists, and human rights defenders are essential to a just society and are consistent with Islamic ethical values and traditions.

2. Equal Citizenship & National Representation

Afghanistan belongs equally to all its citizens. Every ethnic, religious, linguistic, regional, and social community must have a meaningful voice through representative institutions. Women, youth, civil society, ulema, minorities, and the diaspora must have genuine opportunities for political participation, drawing where appropriate on Afghanistan's traditions of consultation.

3. Unity Through Diversity

Afghanistan's diversity is a national strength. We reject discrimination, exclusion, hate speech, and collective punishment. National solidarity must be built upon equal citizenship, mutual respect, justice, and a shared sense of belonging for all the people of Afghanistan.

4. Constitutional Legitimacy & Rule of Law

We support restoring constitutional legitimacy through an inclusive, Afghanistan-led political process through which the people determine the future structure of their state, consistent with the spiritual teachings of Islam and the rule of law. We support judicial independence, accountable institutions, separation of powers, free and fair elections, and peaceful transfers of power. No individual, institution, or movement stands above the law.

5. Popular Sovereignty & National Independence

Afghanistan's future must be determined by its own people. We reject terrorism, extremism, proxy conflict, hate speech, and foreign interference that undermines Afghanistan's

sovereignty or imposes outcomes against the people's will. Afghanistan should pursue constructive relations with its neighbours, the region, and the international community while safeguarding its independence.

6. Peace, Security & Development

Sustainable peace requires more than the absence of conflict. It requires professional, inclusive, law-abiding security institutions accountable to legitimate civilian authority, alongside economic opportunity, employment, education, basic services, and transparent and equitable national development.

7. Democratic Cooperation & Convergence

Afghanistan's democratic future is being advanced by various figures and initiatives. We seek to transform this diversity into strength through consultation, dialogue, cooperation, and convergence around common ground, while respecting the autonomy of each initiative. Differences among democratic actors should be resolved through dialogue and mutual understanding rather than through division or unproductive competition.

8. Practical Action & Shared Responsibility

We commit to laying the groundwork for a practical and voluntary framework through which democratic actors can harmonise policies, build consensus, develop common positions, and strengthen engagement with Afghanistan's society, the region, and the international community. This may include regular consultations, working groups, joint declarations, and appropriate coordination mechanisms, remaining open to all individuals and initiatives that subscribe to these principles.

Our shared responsibility is to turn dialogue into cooperation, cooperation into coordinated action, and coordinated action into a peaceful, inclusive, democratic, sovereign, and prosperous future for Afghanistan.

No single roadmap, organisation, or individual can represent the aspirations of all the people of Afghanistan. This Declaration is one step towards deeper cooperation and convergence. We invite all individuals, organisations, and international partners who share these principles to join us in building that future.

Cambridge, United Kingdom

Fifth Cambridge Afghanistan Series (CAS-V)

اعلامیه کمبریج درباره همکاری و همگرایی دموکراتیک برای افغانستان

کمبریج، بریتانیا | پنجمین دور نشست‌های کمبریج درباره افغانستان
۱۴ سنبله ۱۴۰۵ هـ.ش

در پنجمین دور نشست‌های کمبریج درباره افغانستان، ما، شرکت‌کنندگان این نشست، ضمن تأکید بر مسئولیت مشترک خود در قبال آینده افغانستان و با اذعان به ضرورت حکمرانی مشروع، فراگیر، دموکراتیک و توسعه‌محور، اصول زیر را به‌عنوان چارچوب مشترک برای همکاری و همگرایی اعلام می‌کنیم:

۱. آزادی، برابری و کرامت انسانی

همه شهروندان افغانستان از حق برابر برخورداری از کرامت، آزادی، عدالت و حقوق بنیادین برخوردارند. زنان و دختران باید از حقوق کامل سیاسی، مدنی، اقتصادی، آموزشی و اجتماعی برخوردار باشند. آزادی بیان، آزادی عقیده، تجمع مسالمت‌آمیز، دسترسی به اطلاعات و حمایت از جامعه مدنی، روزنامه‌نگاران و مدافعان حقوق بشر، از ارکان اساسی یک جامعه عادلانه‌اند و با ارزش‌ها و سنت‌های اخلاقی اسلامی سازگارند.

۲. شهروندی برابر و نمایندگی ملی

افغانستان به‌گونه‌ای برابر متعلق به همه شهروندان آن است. هر یک از جوامع قومی، دینی، زبانی، منطقه‌ای و اجتماعی باید از طریق نهادهای نمایندگی، صدای مؤثر و معنادار در ساختار سیاسی کشور داشته باشند. زنان، جوانان، جامعه مدنی، علما، اقلیت‌ها و شهروندان افغانستان مقیم خارج از کشور (دیاسپورا) باید از فرصت‌های واقعی و مؤثر برای مشارکت سیاسی برخوردار باشند؛ مشارکتی که در موارد مقتضی می‌تواند از سنت‌های مشورت و رأی‌زنی در افغانستان بهره گیرد.

۳. وحدت در عین تنوع

تنوع در افغانستان به‌مثابه نقطه قوت در حیات ملی ما به شمار می‌رود. ما هرگونه تبعیض، طرد، نفرت‌پراکنی و مجازات جمعی را رد می‌کنیم. همبستگی ملی باید بر بنیاد شهروندی برابر، احترام متقابل، عدالت و احساس مشترک تعلق به کشور برای همه شهروندان افغانستان شکل گیرد.

۴. مشروعیت قانون اساسی و حاکمیت قانون

ما از احیای مشروعیت قانون اساسی از طریق یک روند سیاسی فراگیر و به رهبری خود مردم افغانستان حمایت می‌کنیم؛ روندی که طی آن مردم، ساختار آینده دولت خویش را تعیین کنند و این روند در انطباق با آموزه‌های معنوی اسلام و حاکمیت قانون پیش برود. ما از استقلال قوه قضائیه، نهادهای پاسخ‌گو، تفکیک قوا، انتخابات آزاد و عادلانه و انتقال مسالمت‌آمیز قدرت حمایت می‌کنیم. هیچ فرد، نهاد یا جنبشی فراتر از قانون قرار ندارد.

۵. حاکمیت مردم و استقلال ملی

آینده افغانستان باید به دست مردم خود این کشور تعیین شود. ما تروریسم، افراطگرایی، مناقشات نیابتی، نفرت پراکنی و هرگونه مداخله خارجی را که حاکمیت افغانستان را تضعیف کند یا نتایجی برخلاف اراده مردم پر کشور تحمیل نماید، رد می‌کنیم. افغانستان باید افزون بر پاسداری از استقلال خود، روابط سازنده با همسایگان، کشورهای منطقه و جامعه بین‌المللی دنبال کند.

۶. صلح، امنیت و توسعه

صلح پایدار تنها به معنای نبود درگیری نیست. تحقق صلح پایدار مستلزم وجود نهادهای امنیتی حرفه‌ای، فراگیر و قانون‌مدار است که در برابر یک مرجع مشروع غیرنظامی پاسخگو باشند؛ و همزمان، باید فرصت‌های اقتصادی، اشتغال، آموزش، خدمات اساسی و توسعه ملی شفاف و عادلانه فراهم گردد.

۷. همکاری و همگرایی دموکراتیک

آینده دموکراتیک افغانستان از سوی شخصیت‌ها و ابتکارات گوناگون در حال پیشبرد است. ما می‌کوشیم این تنوع را از طریق مشورت، گفتگو، همکاری و همگرایی بر محور نقاط مشترک، به یک نقطه قوت تبدیل کنیم؛ در حالی که استقلال و خودمختاری هر ابتکار را محترم می‌شماریم. تفاوت‌های نظر میان جریان‌ها و نیروهای دموکراتیک باید از طریق گفتگو، درک متقابل و همکاری سازنده به تفاهم میان آنان کمک کند.

۸. اقدام عملی و مسئولیت مشترک

ما متعهد می‌شویم زمینه را برای ایجاد چارچوب عملی و داوطلبانه فراهم سازیم که از طریق آن، کنشگران دموکراتیک بتوانند سیاست‌های خود را همسو سازند، بر سر اصول مشترک به اجماع برسند، مواضع مشترک تدوین کنند و تعامل خود را با جامعه افغانستان، منطقه و جامعه بین‌المللی تقویت نمایند. این چارچوب می‌تواند شامل رأی‌زنی‌های منظم، گروه‌های کاری، بیانیه‌های مشترک و سازوکارهای مقتضی برای هماهنگی باشد و پذیرای همه افراد و ابتکاراتی باشد که به این اصول ملتزم‌اند.

مسئولیت مشترک ما این است که گفتگو را به همکاری، همکاری را به اقدام هماهنگ، و اقدام هماهنگ را به سوی آینده‌ای صلح‌آمیز، فراگیر، دموکراتیک، مستقل و آباد برای افغانستان تبدیل کنیم.

هیچ نقشه‌راه، سازمان یا فرد واحدی نمی‌تواند نماینده آرمان‌ها و خواسته‌های همه شهروندان افغانستان باشد. این اعلامیه گامی در مسیر همکاری و همگرایی عمیق‌تر است. ما از همه شخصیت‌ها، سازمان‌ها و شرکای بین‌المللی که با این اصول همدل و همسو هستند دعوت می‌کنیم تا در ساختن این آینده با ما همراه شوند.

کمبریج،

بریتانیا

پنجمین دور نشست‌های کمبریج درباره افغانستان (CAS-V)

د افغانستان لپاره د ديموکراتيکي همغږۍ په اړه د کمبريج اعلاميه

کمبريج، بریتانیا | ۱۴ وږی ۱۴۰۵ هـ.ش

د دې په منلو سره چې د افغانستان ديموکراتيک غورځنگ په تېرو کلونو کې گڼ ارزښتناک نوښتونه، د تگلارې نقشې، د خبرو اترو بهيرونه او وړاندیزونه وړاندې کړي دي؛

د دغو هڅو د گڼوالي او بېلابېلوالي، د شته وړتياوو او امکاناتو، او د داسې مناسبو شرايطو د برابرولو اړتيا ته په پام سره چې د يوه استازي، ټولشموله او باوري سياسي بدیل د رامنځته کېدو لپاره گډې هڅې او همغږي پياوړې کړي؛

په دې باور سره چې د افغانستان د ديموکراتيکو لورو تنوع يوه ملي پانگه ده چې بايد د گډو هڅو او همغږۍ له لارې له يو بل سره وتړل شي، نه دا چې په يوه واحد سازمان کې سره يوځای کړل شي؛

د افغانستان د ديموکراتيکو نوښتونو، مدني ټولنې، سيمه‌ييزو خبرو اترو د بهيرونو او نړيوالو شريکانو ترمنځ د گډو هڅو او همغږۍ د پياوړتيا لپاره د گډې ارادې او وړتيا پر بنسټ، په دې گډ باور چې تلپاتې سوله، ټولشموله حکومتولي، د اساسي قانون مشروعيت، بشري حقونه، د قانون حاکميت او د افغانستان د ټولو وگړو مانداره گډون ته اړتيا لري؛

د دې اصل په ټينگار چې د افغانستان راتلونکي بايد د يوه ټولشموله سياسي بهير له لارې، چې مشري او واک يې د افغانستان له خلکو سره وي، وټاکل شي؛ داسې بهير چې د هېواد قومي، مذهبي، ژبنی، سيمه‌ييز او ټولنيز تنوع په کې راڅرگند شي؛ د ښځو او نجونو د حقونو، کرامت، زده‌کړو او گډون ته د درناوي د ارزښت په يادولو سره، او په دې منلو سره چې دغه اصول د اسلام له اخلاقي او انساني ارزښتونو او دودونو سره سمون لري؛ او د ښځو او نجونو د حقونو، کرامت، زده‌کړو او گډون د ملاتړ لپاره د هر ډول هڅو پر اړتيا په ټينگار سره؛

موږ، هغه گډونوال چې په کمبريج کې راټول شوي يو، ځانونه د راتلونکو گډو هڅو لپاره په لاندې بنسټونو ژمن بولو او لاندې اته اصول اعلان کوو.

۱. آزادي، برابر حقونه او د انسان درناوی

موږ ټينگار کوو چې په افغانستان کې هر انسان د درناوي، آزادۍ او بنسټيزو حقونو څخه په برابر ډول د برخمن کېدو حق لري.

ښځې او نجونې بايد له بشپړو او برابرو سياسي، مدني، اقتصادي، ښوونيزو او ټولنيزو حقونو څخه برخمنې وي. د بيان، عقيدې، سوله‌ييزې راټولېدنې او د ټولنې جوړولو آزادي، مالوماتو ته لاسرسی، او د مدني ټولنې، خبريالانو او د بشري حقونو د مدافعانو ملاتړ، د يوې ديموکراتيکې ټولنې له بنسټيزو ستونزو څخه دي.

هېڅ سياسي هوکړه هغه مهال مشروعه او تلپاتې کېدای نه شي چې د خلکو د يوې برخې بنسټيز حقونه تر پښو لاندې کړي.

۲. ټولشموله ملي استازيتوب

موږ ټينگار کوو چې افغانستان په برابر ډول د خپلو ټولو وگړو گډ هېواد دی. هره قومي، مذهبي، ژبنی، سيمه‌ييزه او ټولنيزه ډله بايد د هېواد د راتلونکي په ټاکلو کې له ماندار او برابر غړ څخه برخمنه وي؛ دا کار بايد د استازو او مشارکتي

بنسټونو له لارې ترسره شي، چېرې چې اړینه وي، د افغانستان له سلا او مشورې له دودونو، په ځانګړي ډول له مشورتي جرګو، څخه الهام واخلي او په عین وخت کې دیموکراتیک اصول، برابر وګړیتوب او بنسټیز حقونه رعایت کړي.

بښځې، ځوانان، مدني ټولنه، عالمان، دیني او مسلکي بنسټونه، لږکي او له هېواده بهر مېشت د افغانستان وګړي باید په سیاسي چارو کې د مانادار ګډون لپاره مناسب فرصت ولري.

۳. د تنوع له لارې ملي پیوستون

موږ د تبعیض، له ټولنې د ګوښه کولو، کرکې خپرولو او ټولیزې سزا ټول ډولونه ردوو. د افغانستان تنوع د هېواد له سترو ملي پانګو څخه یوه ده او باید د هېواد په سیاسي بنسټونو، عامه ژوند او ملي هویت کې راڅرګنده شي.

د افغانستان ملي پیوستون هر وګړي باید د هېواد له تنوع څخه سرچینه واخلي او پر برابر وګړیز هویت، متقابل درناوي، عدالت، ټولشموله ګډون او له هېواد سره د ټولو خلکو پر ګډ تړاو ولاړ وي.

۴. د اساسي قانون او د قانون د حاکمیت پر بنسټ دیموکراتیک حکومت

موږ د یوه ټولشموله سیاسي بهیر له لارې، چې مشري او واک یې د افغانستان له خلکو سره وي، د اساسي قانون د مشروعیت د بېرته راژوندي کولو او تأمین ملاتړ کوو؛ داسې بهیر چې خلکو ته دا زمینه برابره کړي چې د خپل راتلونکي دولت جوړښت او سیاسي نظام وټاکي.

سیاسي واک باید د خلکو له خوښې څخه سرچینه واخلي او د قانون د حاکمیت تر سیوري لاندې، د ځواب‌وینکو، استازو او ولسواکو بنسټونو له لارې وکارول شي. موږ د قضایې د خپلواکۍ او بې‌طرفۍ، د واکونو د بېلتون، د عامه بنسټونو د ځواب‌ویلو، د آزادو، عادلانه، روڼو او باوري ټاکنو، او د سیاسي واک د سوله‌ییز لېږد ملاتړ کوو. هېڅ څوک، بنسټ یا سیاسي بهیر باید له قانون څخه پورته ونه ګڼل شي.

۵. سوله، عدالت، بشري حقونه او د اسلام اخلاقي ارزښتونه

تلقیاتي سوله د بنسټیزو بشري حقونو درناوي، د قانون پر وړاندې د برابر ملاتړ، د جدي سرغړونو په اړه د حساب ورکونې، او د جګړو د قربانیانو لپاره د عدالت او پخلاینې د تأمین غوښتنه کوي. موږ باور لرو چې دغه اصول د اسلام له دودونو او اخلاقي ارزښتونو سره سمون لري.

موږ په اسلامي نړۍ کې د بېلابېلو فکري، دیني او ولسي ډګرونو له خوا د بښځو او نجونو د حقونو، درناوي، زده‌کړې او ونډې په اړه له وړاندې شویو بنسټونو هرکلی کوو، او ټینګار کوو چې له عامه ژوند څخه د هغوی بې‌برخې کول د ټولو دیني عالمانو ګډه سلا نه څرګندوي.

عدالت، پخلاینه، حساب ورکونه او سوله‌ییز سیاسي ګډون باید یو د بل پیاوړتیا وګړي او د اوږدمهاله ټینګښت له یو بل سره تړلو بنسټونو په توګه عمل وکړي.

۶. د افغانستان مالکیت، ملي حاکمیت، امنیت او پراختیا

د افغانستان راتلونکي باید د افغانستان د خلکو او د هغوی د مشروع استازو له خوا وټاکل شي. موږ افراط‌پالنه، ترهګري، کرکه خپرول، نیابتی جګړې او هره هغه بهرنۍ لاسوهنه ردوو چې د افغانستان ملي حاکمیت کمزوری کوي یا هڅه کوي د خلکو د ارادې پر خلاف سیاسي پایلې پر هېواد ټیږي.

د افغانستان امنيتي بنسټونه بايد مسلکي، ټولشموله، د قانون تابع او د روا ملکي واک پر وړاندې ځوابويونکي وي. افغانستان بايد د خپلو ملي گټو او ملي حاکميت د ساتنې ترڅنګ، له ګاونډيو هېوادونو، سيمې او نړيوالې ټولنې سره رغنده اړيکې وپالي. تلپاتې سوله همدارنګه اقتصادي فرصتونو، کارموندنې، زده کړو، بنسټيزو خدمتونو، د عامه سرچينو روڼ مديريت او د هېواد عادلانه او متوازنې پراختيا ته اړتيا لري.

٧. ديموکراتيکه همکاري او همغږي

موږ منو چې اوس مهال ګڼ نوښتونه، سازمانونه، غورځنګونه، د مدني ټولنې بنسټونه او وګړي د افغانستان د ديموکراتيک راتلونکي په جوړولو کې رول لري. موږ هڅه کوو چې د ديموکراتيکو نوښتونو او بهيرونو تنوع په يوه فرصت بدله کړو، څو همغږي او ګډ اقدام پياوړی شي؛ او د پرله پسې مشورو، خبرو اترو، د تجربو د تبادلې او په ګډو برخو کې د ګډ کار له لارې خپلې ټوليزې وړتياوې لوړې کړو، په داسې حال کې چې د هر نوښت او بهير خپلواکي او هويت خوندي پاتې شي.

د ديموکراتيکو لوړو ترمنځ اختلافات بايد د خبرو اترو، مشورو او سوله ييزو لارو چارو له لارې حل شي.

٨. همغږي او ګډ اقدام

موږ، د کمبريج په غونډه کې ګډونوال، د لا ډېر ګډ کار، دوه اړخيز درناوي او ګډو ګامونو په اړه په ګډه ژمن يو؛ هوډ لرو چې بېلابېلې او خپلواکې هڅې د لا ډېر ګډ کار او د ګډ لوري په لور له يو بل سره وتړو. موږ منو چې هېڅ لارښود، سازمان، غورځنګ يا کوم کس په يوازې ځان نه شي کولای د افغانستان د ټولو خلکو د هيلو او غوښتنو استازيتوب وکړي. زموږ ګډه دنده دا ده چې خبرې اترې په ګډ کار، ګډ کار په ګډو ګامونو، او ګډ ګامونه د افغانستان لپاره په يوې سوله ييزې، د ټولو لپاره ګډې، ولسواکې، عادلانه او خپلواکې راتلونکې واپړو.

د کمبريج غونډه د دې لارې پای نه دی؛ بلکې د افغانستان د ولسواکو نوښتونو ترمنځ د ګډ کار، همغږي او ګډ لوري د پياوړتيا په پرله پسې بهير کې يو ګام دی.

موږ ژمنه کوو چې د ګډ لوري لپاره د يوه عملي او د خپلې خوښې پر بنسټ چوکاټ د برابرولو زمینه برابره کړو، څو ولسواک لوري وکولای شي خپلې تګلارې او چارې سره همغږي کړي، ګډې سلا ته ورسېږي، په هغو برخو کې چې پرې هوکړه شوې وي، ګډ دريځونه جوړ کړي، او له د افغانستان له بېلابېلې ټولنې، سيمې او نړيوالې ټولنې سره خپلې ګډې اړيکې پياوړې کړي.

دا ګډ کار کېدای شي منظمې سلا مشورې، ځانګړې کاري ډلې، ګډې څرګندونې او نوښتونه، او د اړيکو او همغږي لارې چارې ولري؛ او په عين حال کې بايد د هغو وګړو او نويو نوښتونو د ګډون لپاره پرانيستې او د ټولو لپاره ګډ پاتې شي چې د دې اعلاميې اصول مني.

د دې اعلاميې موخه د نوښتونو ځای نيول يا د يوه موازي سازمان جوړول نه دي؛ بلکې موخه يې دا ده چې د عملي ګډ کار لپاره د يوه چوکاټ له لارې بېلابېلې هڅې سره وتړي او د افغانستان د ديموکراتيک غورځنګ ګډ غږ، اغېزمنتيا او همغږي پياوړې کړي.

د کمبريج ژمنه

موږ، د کمبريج غونډې ګډونوال، د لا ډېر ګډ کار، متقابل درناوي او همغږو ګامونو لپاره د ګډې ژمنې پر بنسټ هڅه کوو چې بېلابېلې او خپلواکې هڅې د لا ډېرو ګډو هڅو او ګډ لوري پر لور سره وتړو. موږ منو چې هېڅ لارښود، سازمان، غورځنګ يا يو تن په يوازې ځان نه شي کولای د افغانستان د ټولو خلکو د هيلو او غوښتنو استازيتوب وکړي.

زموږ گډه دنده دا ده چې خبرې اترې په گډ کار، گډ کار په گډو گامونو، او گډ گامونه د افغانستان لپاره په يوې سوله ييزې، د ټولو لپاره گډې، ولسواکې، عادلانه او خپلواکې راتلونکې واړوو. د کمبريج غونډه د دې لارې پای نه دی؛ بلکې د افغانستان د ديموکراتيکو نوښتونو ترمنځ د گډ کار، همغږۍ او گډ لوري د پياوړتيا په موخه د يوه دوامدار بهير يو گام دی.

وروستی ژمنه

د دې اعلاميې په تصويب سره، موږ پر خپلې گډې ژمنې ټينگار کوو چې د افغانستان لپاره داسې راتلونکې رامنځته شي چې د انسان د درناوي، برابر وگړيتوب، د اساسي قانون د مشروعيت، ديموکراتيک گډون، ټولشموله توب، عدالت، د قانون حاکميت، د تنوع پر بنسټ ملي يووالي او د هېواد پر برخليک د خلکو د واک پر اصولو ولاړ وي.

موږ له ټولو هغو شخصيتونو، سازمانونو، نوښتونو او نړيوالو شريکانو څخه چې له دغو گډو اصولو سره همغږي دي، بلنه کوو چې د افغانستان لپاره د يوه سوله ييز، ټولشموله، ديموکراتيک او خپلواک راتلونکي د جوړولو په موخه له يو بل سره گډ کار وکړي.

کمبريج،

بريتانيا

د پنځم پړاو د کمبريج د افغانستان په اړه ناستې (CAS-V)